

1/2023

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset	5
Valtioneuvoston asetukset	6

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	6
Korkein hallinto-oikeus	9
KKO:n valitusluvat	16

VAHVISTETUT LAIT

Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta (894/2022)

HE 105/2022
VaVM 21/2022

Laki tulee voimaan 1.9.2024.

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettiin. Muutoksen myötä tuloverotuksessa ja kiinteistöverotuksessa myös verotuksen päättymisen jälkeen tehdyt muutokset verotukseen tulevat julkisiksi. Muuttuneet verotustiedot ovat julkisia samassa laajuudessa kuin säännönmukaisen verotuksen tiedot ennen muutosta lukuun ottamatta ennakoiden yhteismäärää koskevaa tietoa, joka poistettiin kokonaan tuloverotuksen julkisista tiedoista. Muuttuneet tiedot tulevat julkisiksi pääsääntöisesti verotuksen muuttamista koskevan päätöksen tekemistä seuraavan kuukauden loppupuolella.

Muutoksen tavoitteena on parantaa verotuksen julkisten tietojen laatua ja oikeellisuutta ottamalla huomioon myös verotuksen päättymisen jälkeen verotukseen tehdyt muutokset. Muutosverotuksen tietojen julkisuus edistää myös henkilötietojen suojan parempaa toteutumista ja parantaa verovelvollisten oikeusturvaa, sillä henkilötietojen suojaa koskevat säännökset edellyttävät käsittelyn tarkoitukseen nähden virheellisten tietojen oikaisua. Muutosverotuksen tietojen julkistamisen toisena tavoitteena on edistää harmaan talouden torjuntaa.

Lait eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain, valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annetun lain ja etuostolain 1 §:n muuttamisesta (1098–1100/2022)

HE 222/2022

PuVM 6/2022

Lait tulivat voimaan 1.1.2023.

Eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annettua lakia, valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annettua lakia ja etuostolakia muutettiin.

Eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain soveltamisalaa, kansalaisuudettomien tai kansalaisuudeltaan tuntemattomien luvanhakuvollisuutta sekä luvanhakuvollisuuden vapautuksia koskevia säännöksiä täsmennettiin. Pykälää luvan hakemisesta täsmennettiin lisäämällä säännös hakijan velvollisuudesta myötävaikuttaa asian selvittämiseen kielteisen päätöksen uhalla. Puolustusministeriö voi luvan myöntämisedellytysten puuttumisen lisäksi antaa asiassa kielteisen päätöksen, jos on ilmeistä, ettei hankittava kiinteistö sovellu hakemuksessa ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Puolustusministeriö voi antaa kielteisen lupapäätöksen myös, jos kiinteistön hankkii henkilö, joka on saanut karkotuspäätöksen ja oleskelee maassa laittomasti. Puolustusministeriölle annettiin lisäksi oikeus selvittää kiinteistön hankinnan rahoitus ja sen alkuperä. Säännöstä kustannusten korvaamisesta täsmennettiin. Puolustusministeriön tiedonsaantioikeutta täsmennettiin ja laajennettiin. Kiinteistön luovuttaminen edelleen tilanteissa, jossa lupaa ei myönnetä tai sitä ei ole haettu määräajassa, lyhennettiin vuodesta kuuteen kuukauteen. Luvan myöntämisen edellytyksiin lisättiin ehto, ettei hankinta saa uhata kansallista turvallisuutta.

Valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annettua lakia täsmennettiin antamalla valtion etuosto-oikeudelle etusija suhteessa kunnan etuosto-oikeuteen laissa tarkoitetuissa tilanteissa. Lisäksi säädettiin, että valtiolla on etuosto-oikeus kiinteistön kaupassa, jos se on tarpeen kansallisen turvallisuuden varmistami-

seksi. Etuosto-oikeuden alueellista soveltamisalaa yhtenäistettiin. Puolustusministeriölle ja sisäministeriölle lisättiin lausuntopyyntövelvollisuus etuosto-oikeuden käytön tarpeellisuutta koskien. Valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä päättämisen määräaika pidennettiin kolmesta kuukaudesta neljään kuukauteen. Lisäksi puolustusministeriön, sisäministeriön ja valtiovarainministeriön tiedonsaantioikeuksia täsmennettiin ja laajennettiin.

Etustolakiin lisättiin informatiivinen viittaus valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annettuun lakiin.

Eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annettua lakia ja valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annettua lakia säädettäessä todettiin, että sääntelyn haasteena on saada järjestelmä mahdollisimman aukottomaksi, ja että mahdollisiin aukkoihin tulee puuttua välittömästi Suomen kansallisten etujen ja turvallisuuden turvaamiseksi. Lakien kehittämishälytys pyritään vahvistamaan niiden toimivuutta sekä vastaamaan nykyistä paremmin niihin tavoitteisiin, joita laeille on asetettu ja ennakoimaan tulevaisuuden lainsäädännöllisiä tarpeita. Lisäksi pyritään selkeyttämään ostajien oikeuksia ja velvollisuuksia. Kansallisen turvallisuuden nostaminen soveltamisalaa edesauttaa osaltaan niiden tavoitteiden saavuttamista, joita lain soveltamiselle on asetettu lakia alun perin säädettäessä.

Kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavia edustajakanteita koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö (1101–1112/2022)

HE 111/2022
LaVM 20/2022

Lait tulevat voimaan 25.6.2023.

Säädettiin uusi laki kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista.

Samalla kumottiin rajat ylittävästä kieltomenettelystä annettu laki. Lisäksi säädettiin laki kuluttajien yhteisiä etuja edistävien järjestöjen nimeämisestä oikeutetuiksi yksiköiksi. Muutettiin ryhmäkannellakia, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua lakia, matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annettua lakia, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annettua lakia, lääkelakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia ja tietosuojalakia.

Laeilla pantiin täytäntöön kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavia edustajakanteita koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi.

Kieltotoimenpiteitä koskevassa laissa säädettiin oikeutettujen yksiköiden oikeudesta panna vireille edustajakanne, jolla vaaditaan kieltotoimenpiteen määräämistä sellaista elinkeinonharjoittajaa vastaan, joka on menetellyt vastoin unionin lainsäädäntöä, jolla suojataan kuluttajien yhteisiä etuja. Kieltotoimenpiteellä elinkeinonharjoittajaa kielletään jatkamasta tai uudistamasta menettelyään. Kanteen voi oikeutettuna yksikkönä panna vireille toimivaltainen viranomainen tai oikeutetuksi yksiköksi nimetty kuluttajien yhteisiä etuja edistävä rekisteröity yhdistys. Kieltotoimenpiteen määrää markkinaoikeus.

Myös ryhmäkannellakia muutettiin siten, että kanteen menetyksiä kärsineen kuluttajaryhmän puolesta voi jatkossa nostaa kuluttaja-asiamiehen lisäksi oikeutetuksi yksiköksi nimetty kuluttajien yhteisiä etuja edistävä rekisteröity yhdistys. Ryhmäkannellain soveltamisalaa laajennettiin direktiivin soveltamisalan mukaisesti siten, että perinteisten kuluttajansuojasäädösten rikkomistilanteiden lisäksi ryhmäkanteen voi nostaa esimerkiksi tietosuojaa, rahoituspalveluja taikka liikennettä tai sähköistä viestintää koskevissa asioissa.

Lakia kuluttajien yhteisiä etuja edistävien järjestöjen nimeämisestä oikeutetuiksi yksiköiksi sovelletaan rekisteröityjen yhdistysten nimeä-

miseen oikeutetuksi yksiköksi pannaan vireille edustajakanteita ja ryhmäkanteita. Laissa säädettiin edellytyksistä, jotka oikeutetuksi yksiköksi nimettävän yhdistyksen tulee täyttää. Asetettavien vaatimusten tarkoituksena on osaltaan varmistaa, ettei edustajakanteita tai ryhmäkanteita nosteta muutoin kuin kuluttajien yhteisten etujen turvaamiseksi ja kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi. Näin estetään perusteettomia tai vahingoittamistarkoituksessa nostettavia edustajajärjestöjä ja ryhmäkanteita. Oikeusministeriö nimeää oikeutetut yksiköt.

Jotta yhdistyksillä olisi käytännössä mahdollisuus nostaa ryhmäkanteita, sallittiin ulkopuolinen rahoitus kanteiden nostamisesta syntyvien oikeudenkäyntikulujen kattamiseksi. Tällaiselle rahoitukselle asetettiin ryhmäkannellaissa tiukat ehdot perusteettomien oikeudenkäyntien estämiseksi ja kuluttajien oikeuksien turvaamiseksi.

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyvät lait (1171–1181/2022)

HE 147/2022

TyVM 17/2022

Lait tulivat voimaan 1.1.2023.

Säädettiin laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta. Lailla pantiin täytäntöön Euroopan unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelua koskeva direktiivi. Lisäksi muutettiin liikesalaisuuslakia, valtioneuvoston oikeuskanslerista annettua lakia, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, sijoituspalvelulakia, arvopaperimarkkinalakia, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettua lakia, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia, sijoitusrahastolakia ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettua lakia.

Säädetty laki on ilmoittajien suojelua koskeva yleislaki lain soveltamisalalla. Laki täydentää jo voimassa olevaa erityissääntelyä il-

moittajien suojelusta ja lakia sovelletaan rinnakkain ja täydentävänä muun lainsäädännön kanssa. Eri-tyissäntely ilmoittajien suojelusta on ensisijaista ja yleislaki täydentää sääntelyä. Laissa säädetään lain soveltamisalasta, ilmoittajien suojelun henkilöllisestä soveltamisalasta, ilmoittajan suojelun yleisistä edellytyksistä ja ilmoittamisesta sekä suojan saamisen edellytyksistä. Laissa säädetään velvollisuudesta ottaa käyttöön sisäinen ilmoituskanava ja tähän liittyvistä menettelyistä ja vastuista, ulkoisista ilmoituskanavista sekä ilmoitusten johdosta edellytettävistä jatko-toimista. Lisäksi laissa säädetään toimivaltaisista viranomaisista ja keskitetystä ulkoisesta ilmoituskanavasta, vastatoimien kiellosta, vahingonkorvauksesta ja seuraamuksista sekä salassapidosta ja muista ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen suojaan liittyvistä seikoista.

Laeilla pyritään parantamaan unionin oikeuden täytäntöönpanon tehokkuutta luomalla unionitasoiset yhdenmukaiset vähimmäisvaatimukset väärinkäytösten ilmoittajien suojelulle. Lain tavoitteena on, että ilmoittaja, joka työssä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista rikkomista erikseen määritellyillä EU:n oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti. Näin voidaan ennaltaehkäistä yleiseen etuun kohdistuvia uhkia ja vakavia haittoja.

Lait tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin perustuvista lisävähennyksistä verotuksessa ja verontilityslain 12 ja 12 f §:n ja tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta sekä niihin liittyvät lait (1298–1302/2022)

LA 69/2022

VaVM 35/2022

Lait tulivat voimaan 1.1.2023. Lakeja sovelletaan yleisen lisävähennyksen osalta ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa ja ylimääräisen lisävähennyksen osalta ensimmäisen kerran verovuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa. Verontilityslain 12 §:ään kohdistuvaa muutosta sovelletaan verovuodesta 2030 alkaen ja 12 f §:n 4–8 kohdan muutoksia sekä uutta 9 ja 10 kohtaa ve-

rovuosien 2023–2029 yhteisöveron tilityksiin.

Säädettiin laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin perustuvista lisävähennyksistä verotuksessa. Lisävähennyksiin ovat laissa säädettyjen edellytysten täytyessä oikeutettuja kaikki elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittavat verovelvolliset, joilla on laissa tarkoitettuja tutkimus- ja kehittämistoiminnan palkka- tai ostopalvelumenoja. Kyseessä on yrityksille uusi yleinen verotuki, joka ei ole EU-oikeuden näkökulmasta valtiontukea.

Elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulosta tehtävän tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisen lisävähennyksen määrä on 50 prosenttia verovelvollisen omaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvistä palkka- ja ostopalvelumenoista. Yleisen lisävähennyksen enimmäismäärä verovuonna on 500 000 euroa ja alaraja 5 000 euroa. Verovelvollinen voi lisäksi saada hyväksytyt tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrän lisääntymiseen perustuvan 45 prosentin suuruisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan ylimääräisen lisävähennyksen, mikäli verovelvollisen verovuoden aikana tekemän tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrä on lisääntynyt verrattuna edelliseen verovuoteen. Myös ylimääräisen lisävähennyksen enimmäismäärä verovuonna on 500 000 euroa, mutta ylimääräiselle lisävähennykselle ei on alarajaa. Lakia sovelletaan rinnakkain tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021–2027 annetun lain säännösten kanssa siten, ettei ehdotetun lain mukaista yleistä lisävähennystä saa samoista menoista, joiden perusteella on vaadittu toisen lain mukainen lisävähennys. Lain yleistä tai ylimääräistä lisävähennystä ei myöskään saa samoihin menoihin, joihin on saatu muuta julkista tukea. Lisävähennykset otetaan huomioon verovuoden tappiota vahvistettaessa.

Lisäksi muutettiin verontilityslain ja tuloverolain säännöksiä, jotka koskevat veronsaajaryhmien yhteisöveron jako-osuuksia ja väliaikaisesti sovellettavaa jako-osuutta verovuosille 2023–2027. Lisäksi la-

keihin lisättiin verovuosia 2028 ja 2029 koskevat säännökset ja tämän vuoksi jatkettiin verontilityslain väliaikaisesta muuttamisesta ja tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimassaoloa kahdella vuodella.

Laki koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta sekä peitellyn osingonjaon verotuksen laajentamista koskeva lainsäädäntö (1314–1317/2022)

HE 227/2022

VaVM 32/2022

Laki koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta tuli voimaan vuoden 2023 alusta ja sitä sovelletaan verovuosilta 2024 ja 2025 toimitettavissa verotuksissa. Muut lait tulivat voimaan vuoden 2023 alusta ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annettua lakia muutettiin. Lain soveltamisaikaa jatkettiin siten, että lakia sovelletaan verovuosien 2020–2023 lisäksi myös verovuosien 2024 ja 2025 verotuksessa. Uusien koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista saa verotuksessa tehdä lain voimassaoloaikana kaksinkertaiset poistot säännönmukaisesti poistoihin verrattuna. Poistojen enimmäismäärän korotus koskee myös uusia vuosina 2024 ja 2025 hankittuja ja käyttöönotettuja hyödykkeitä. Lisäksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, maatilatalouden tuloverolakia ja tuloverolakia muutettiin siten, että peitelty osinko on kokonaan veronalaista tuloa.

Esityksen tavoitteena on tukea yritysten investointeja mahdollistamalla korotettujen poistojen tekeminen verotuksessa myös verovuosina 2024 ja 2025. Lisäksi esityksen tavoitteena on kiristää peitellyn osingon verotusta.

Luonnonsuojelulaki ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttaminen (9–61/2023)

HE 76/2022

YmVM 17/2022

Lait tulevat voimaan 1.6.2023.

Säädettiin uusi luonnonsuojelulaki. Samalla nykyinen vuodelta 1996 oleva luonnonsuojelulaki kumottiin.

Uudistuksella ajantasaistettiin lain säännöksiä ja sen vaikuttavuutta parannettiin luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämiseksi tehostamalla lajien ja luontotyyppien suojelua, kehittämällä luontotiedon hallintaa, vahvistamalla luonnonsuojelun suunnittelua ja myös vapaaehtoisen suojelun edellytyksiä sekä edistämällä ilmastonmuutokseen sopeutumista. Kumottavaan luonnonsuojelulakiin verrattuna uuden lain rakenne ja sen useat pykälät säilyivät sisällöllisesti pitkälti ennallaan, mutta lakia täydennettiin ja tarkistettiin monilta osin. Kokonaan uusissa luvuissa säädetään luonnonsuojelun hallinnosta, eliölajien vaihdannasta, maahantuonnista ja maastaviennistä, luontotiedon hallinnasta sekä luonnonarvojen heikentymisen hyvittämistä koskevasta vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta. Lain tavoitteiden muotoiluja ajantasaistettiin ja niihin lisättiin ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Lakiin lisättiin myös säännöksiä saamelaisen oikeuksien nykyistä vahvemman huomioon ottamisesta. Luonnonsuojeluviranomaisten tehtävien määrittelyä ajantasaistettiin, selkeytettiin ja yhtenäistettiin suhteessa muuhun ympäristölainsäädäntöön. Lisäksi säädettiin kunnalle asetusta luonnon monimuotoisuuden edistämisestä sekä uutena Suomen luontopaneelin tehtävistä.

Lain noudattamisen valvontaa tehostettiin lisäämällä sitä koskevaan lukuun säännökset valvonnan järjestämisestä, sitä toteuttavista viranomaisista ja viranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asianomistajuudesta rikosasiassa. Rangaistus- säännökset ajantasaistettiin vastaamaan rangaistussäätelyltä ny-

kyisin edellytettävää tarkkuutta ja selkeyttä.

Lisäksi useisiin muihin lakeihin tehtiin uudesta luonnonsuojelulaisista johtuvia teknisiä korjauksia ja muutoksia.

Uudistuksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelulain toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi. Uudistuksella pyritään myös lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostamaan hallinnollisia menettelyjä. Näiden ohella uudistuksen tavoitteena on osaltaan selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 276/2022) eduskunnalle Maahanmuuttoviraston automaattisen päätöksenteon oikaisuvaatimusta koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia siten, että Maahanmuuttoviraston tiettyjä ansiotyön perusteella myönnettäviä oleskelulupia sekä Euroopan unionin sinistä korttia koskeviin päätöksiin saisi vaatia maksutta oikaisua Maahanmuuttovirastolta.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa Maahanmuuttoviraston automaattinen päätöksenteko naisissä rajatuissa asiaryhmissä silloin, kun asiaa ei voitaisi ratkaista automaattisesti suoraan valmisteilla olevan julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan yleislainsäädännön nojalla. Ehdotetun yleislainsäädännön edellyttämänä oikeussuojakeinona esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oikeudesta vaatia maksutta oikaisua Maahanmuuttoviraston tiettyissä edellä mainituissa asiaryhmissä ratkaisemisissa asioissa.

Esityksen tavoitteena on oikaisuvaatimuksen käyttöönottaminen tiettyissä ulkomaalaislain asiaryhmissä ja mahdollistaa siten Maahanmuuttoviraston ensivaiheen automaattinen päätöksenteko ehdote-

tun julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan yleislainsäädännön edellytykset täyttävissä asioissa. Maahanmuuttoviraston automaattisen päätöksenteon mahdollistamisella tavoitellaan asioiden viivytyksettömän käsittelyn turvaamista ja Maahanmuuttoviraston rajallisten resurssien tarkoituksenmukaista kohdentamista. Näin voidaan myös osaltaan lyhentää käsittelyaikoja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan yleislainsäädännön ja ulkomaalaislain työntekoa koskevien muutossäädösten voimaantulon jälkeen.

Hallituksen esitys (HE 306/2022) eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työturvallisuuslakia. Työnantajan yleistä huolehtimisvelvollisuutta täsmennettäisiin säätämällä työnantajan velvollisuudeksi erityisesti ottaa huomioon, että työntekijän henkilökohtaiset edellytykset voivat edellyttää yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä työntekijän turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi. Työnantajan tarkkailuvelvollisuuden piiriin lisättäisiin työntekijöiden turvallisuus ja terveys työssä. Työn vaarojen selvittämistä ja arviointia koskevaa säännöstä tarkennettaisiin säätämällä työntekijän ikääntyminen vaarojen arvioinnissa huomioon otettavaksi. Velvollisuutta arvioida työn vaaroja täsmennettäisiin myös säätämällä sekä työn fyysiset että psykososiaaliset kuormitustekijät huomioon otettavaksi. Lisäksi työnantajalle säädettäisiin velvollisuus ottaa huomioon työntekijän henkilökohtaiset edellytykset opetusta ja ohjausta annettaessa.

Työturvallisuuslakia ehdotetaan täsmennettäväksi myös siten, että erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä koskevassa säännöksessä mainittaisiin raskaana olevan työntekijän lisäksi myös äskettäin synnyttänyt sekä imettävä työntekijä. Lisäksi erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä koskevaan säännökseen lisättäisiin uusi asetuksenantovaltuus.

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on edistää 55 vuotta täyttäneiden työssä jaksamista ja vähentää varhaista työelämästä poistumista. Esityksellä pyritään työnantajan työturvallisuusvelvoitteita tarkentamalla ehkäisemään työkyvyttömyyttä ja parantamaan työntekijöiden mahdollisuuksia työskennellä pidempään. Tavoitteena on varmistaa, että työntekijän turvallisuudesta ja terveydestä työssä huolehtimiseksi toteutetaan työntekijän edellytysten mukaisia yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä. Lisäksi tavoite on ennalta ehkäistä ikääntymiseen liittyviä työtaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia terveyshaittoja. Esityksen tavoite on lisäksi korostaa, että työn vaarojen arvioinnissa huomioon otettavat työn kuormitustekijät voivat olla sekä fyysisiä että psykososiaalisia. Lisäksi esityksen tavoitteena on raskaana olevia, äskettäin synnyttäneitä sekä imettäviä työntekijöitä koskevan sääntelyn selkeyttäminen. Tavoitteena on myös mahdollistaa nykyistä paremmin kyseisiä työntekijöitä koskevien tarkentavien säännösten antaminen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2023.

Hallituksen esitys (HE 315/2022) eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaatamiseksi

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pohjois-Atlantin sopimuksen sellaisena kuin se on muutettuna liittymispöytäkirjoilla sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen. Pohjois-Atlantin sopimus on Naton perustamissopimus, jossa määrätään liittokunnan toiminnan periaatteista ja jäsenten velvollisuuksista. Liittymällä Pohjois-Atlantin sopimukseen Suomesta tulee Naton jäsen. Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehty sopimus koskee Naton oikeushenkilöllisyyttä ja Naton henkilös-

tön erioikeuksia ja vapauksia. Esitys sisältää ehdotukset edellä mainittujen sopimusten voimaan saatamista koskeviksi blankettilaeiksi, joilla saatetaan voimaan sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Suomen liittyminen Pohjois-Atlantin sopimukseen tulee voimaan, kun Suomen liittymiskirja talletetaan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan. Tavoitteena on, että Suomi ja Ruotsi tallettavat liittymiskirjansa samaan aikaan, jolloin Suomi ja Ruotsi eivät hyväksy toistensa liittymispöytäkirjoja erikseen. Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehty sopimus tulee Suomen osalta voimaan, kun Suomi tallettaa ratifioimiskirjansa Yhdysvaltojen hallituksen huostaan.

Esitykseen sisältyy lakiehdotukset sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esitykseen sisältyvä laki Pohjois-Atlantin sopimuksesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan. Esitykseen sisältyvä laki Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdystä sopimuksesta on vastaavasti tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettynä ajankohtana samanaikaisesti kuin kyseinen sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Hallituksen esitys (HE 317/2023) eduskunnalle maksupalveluntarjoajien tiedonantovelvollisuutta koskeviksi lainsäädännöksi

Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön maksutietoja koskeva neuvoston direktiivi. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakiin säännös maksupalveluntarjoajan rajat ylittäviä maksuja koskevasta tiedonantovelvollisuudesta. Tästä velvollisuudesta säädettäisiin tarkemmin uudessa laissa rajat ylittäviä maksuja koskevasta maksupalveluntarjoajien tiedonantovelvollisuudesta. Laissa säädettäisiin myös tiedonantovel-

vollisuuden laiminlyönnin seurauksesta.

Tiedonantovelvollisuus koskisi laissa tarkemmin määriteltyjä maksupalveluntarjoajia kuten maksulaitoksia, sähköisen rahan liikkeellelaskijoita ja luottolaitoksia. Maksupalveluntarjoajilla olisi velvollisuus säilyttää rajat ylittäviä maksuja koskevia tietoja ja ilmoittaa ne Verohallinnolle neljänneskalenterivuosittain. Maksuista raportoitaisiin sellaisia tietoja, joiden avulla voidaan tunnistaa maksunsaaja ja saada tietoa maksuista ja niiden alkuperästä. Verohallinto toimittaisi tiedot direktiiviin liittyvän asetuksen mukaisesti komission ylläpitämään keskusrekisteriin, jonne jäsenvaltioiden petostorjuntaviranomaisilla tulee olemaan pääsy.

Ehdotus parantaisi veroviranomaisten mahdollisuuksia torjua ja havaita ennen kaikkea kansainväliseen verkkokauppaan liittyviä veropetoksia erityisesti arvonlisäverotuksen alalla.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus valtion viranomaisten vähimmäisaukiolosta (1203/2022)

Asetus tuli voimaan 1.1.2023.

Valtioneuvosto antoi asetuksen valtion viranomaisten vähimmäisaukiolosta. Asetuksella annettiin valtion viranomaisten vähimmäisaukiolon päivittäistä tuntimäärää koskevat säännökset päätoimipaikalla olevan asiointipaikan osalta sekä sellaisen muun asiointipaikan osalta, jolla on merkittävästi käyntiasiointia hallintoasioissa ja jonka käyntiasiointimäärä on vähintään puolet viranomaisen päätoimipaikan asiointipaikan käyntiasioinnin määrästä. Päätoimipaikan asiointipaikan tulee olla auki vähintään 6 h arkipäivisin ja edellä tarkoitettuun muun asiointipaikan vähintään 3 h arkipäivisin.

Asetus yhdenmukaistaa aukiolokäytäntöjä valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain uusien

aukiolosäännösten väljissä puitteissa luomalla tuntimääräiset vähimmäistasot päätoimipaikkojen asiointipaikoille ja eräiden muiden toimipaikkojen asiointipaikoille. Lain ja asetuksen muodostaman kokonaisuuden vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 73/2022 vp).

Valtioneuvoston asetus valtioneuvustustoiminnan tietovarantoon tallennettavista vähimmäistiedoista sekä valtioneuvustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavasta tietoineistosta (1394/2022)

Asetus tuli voimaan 1.1.2023.

Asetuksella säädettiin siitä, mitä vähimmäistietoja valtionapuviranomaisten ja lain nojalla muiden valtioneuvustuksia myöntävien tulee toimittaa tallennettaviksi uuteen valtioneuvustustoiminnan tietovarantoon. Tiedot koskevat valtioneuvustushakua ja niiden osoitetietoja, valtioneuvustushakemusten ja päätösten yksilöintiä, valtioneuvustusasiaa, valtioneuvustuksen hakijaa ja saajaa ja valtioneuvustuspäätöstä. Asetuksella säädettiin myös tietojen toimittamisajasta ja toimittamistavasta. Lisäksi asetuksella säädettiin avoimessa valtioneuvustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavasta tietoineistosta. Valtioneuvustustoiminnan tietovarannon käyttöönotto perustuu valtioneuvustuslain muutoksen ja tämän asetuksen muodostamaan sääntelykokonaisuuteen.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2022:62

Vakuutus sopimus – Vakuutus ehdon tulkinta

Ravitsemisliikkeiden anniskelu- ja aukioloaikaa sekä asiakasmäärää oli covid-19-pandemian aikana rajoitettu valtioneuvoston asetuksilla. Ravintolayhtiö vaati korvausta epidemiakeskeytysvakuutuksesta

rajoituksista aiheutuneesta vahingosta.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevin perusteiden, että valtioneuvoston asetusta ei ollut pidettävä vakuutusehdossa tarkoitettuna viranomaisen antamana tartuntatautilakiin perustuvana määräykseenä. Rajoituksista aiheutuneet vahingot eivät näin ollen olleet korvattavia vakuutustapahtumia.

KKO:2022:63

Kiihottaminen kansanryhmää vastaan – Sananvapaus

Vastaaja oli julkaissut ja levittänyt muun muassa avoimella YouTube-kanavallaan videoita erään henkilön pitämistä kahdesta englanninkielisestä puheesta, jotka vastaaja oli tekstittänyt eri kielille. Videoilla esiintynyt puhuja oli muun ohella solvannut maahanmuuttajia ja islaminuskoisia ihmisiä.

Korkein oikeus katsoi ratkaisutaan ilmenevillä perusteilla, että vastaaja oli syyllistynyt menettelyllään kahteen kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

KKO:2022:64

Liikenneerikos – Liikenneturvallisuuden vaarantaminen – Rangaistuksen määrääminen – Sakko – Sakon kokonaisrahämäärä

Henkilöautoa kuljettanut A oli tuomittu liikenneturvallisuuden vaarantamisesta 25 rahamäärältään 6 euron päiväsakon sakkorangaisukseen eli maksamaan sakkoa 150 euroa. Hovioikeus hylkäsi vaatimuksen sakon kokonaisrahämäärän korottamisesta 200 euroksi sillä perusteella, että päiväsakon rahamäärästä annetun asetuksen 7 §:n 1 momenttia ei voitu soveltaa. Kyseisessä asetuksessa viitattiin kumottuun tieliikennelakiin (267/1981), eikä sellaista asetusta, jonka nojalla päiväsakon rahamäärä olisi korotettava tieliikennelaisissa (729/2018) tarkoitettuna liikennevirhemaksun suuruiseksi, ollut annettu.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevin perusteiden, että päiväsakon rahamäärästä annetun asetuksen 7 §:n 1 momenttia voitiin edelleen soveltaa. Tieliikennelaisissa (729/2018) säädetyn suurim-

man sallitun nopeuden ylityksestä tuomitun päiväsakon rahamäärä oli siten korotettava 200 euroon. (Ään.)

A päiväsakon rahamäärästä 7 § 1 mom

RL 2 a luku 3 § 2 mom

TLL 194 § 3 mom

KKO:2022:65

Ammattitauti – Tapaturmakorvaus – Syy-yhteys

A oli työskennellyt tiloissa, joissa oli todettu kosteusvaurioita. Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A:lla todettu astma oli todennäköisesti pääasiallisesti aiheutunut altistumisesta kosteusvauriomikroobeille työpaikalla. A oli siten astman johdosta oikeutettu korvaukseen ammatitautiin perusteella.

KKO:2022:66

Oikeudenkäyntimenettely – Todistelu – Asianomistajan kuuleminen – Erityisen suojelun tarve – Muutoksenhaku – Valituslupa

Käräjäoikeudessa oli esitetty todisteena videotallenne alle 15-vuotiaan asianomistaja B:n kuulemisesta esitutkinnassa asiassa, joka koski muun muassa läheissuhteessa tapahtuneeksi väitettyjä pahoinpitelyitä. Asiaa hovioikeudessa käsiteltäessä B oli täyttänyt 15 vuotta. Vastaaja A vaati, että B:tä kuullaan todistelutarkoituksessa pääkäsitellyssä. B vastusti kuulemistä. Hovioikeus totesi, että hovioikeuden arvioitavaksi ei ollut saatettu kysymystä B:n erityisen suojelun tarpeesta, ja hyväksyi B:n kuulemisen. Hovioikeuden antaman valitusosoituksen mukaan päätökseen sai hakea muutosta pääasian yhteydessä.

Korkein oikeus katsoi, että hovioikeuden olisi pitänyt määrätä, että kuulemistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta erikseen, sillä kuulemiseen liittyi mahdollisuus merkittävän vahingon aiheutumisesta B:lle ja muutoksenhaku pääasian yhteydessä olisi valitöntä. Korkein oikeus oikaisi valitusosoitusta ja myönsi B:lle valitusluvan. Ks. KKO:2011:27

Korkein oikeus katsoi, että hovioikeuden olisi pitänyt todistelutarkoituksessa kuulemisesta päättäessään omasta aloitteestaan arvioida, oliko B erityisen suojelun tarpeessa.

OK 17 luku 24 § 3 mom 2 kohta

OK 17 luku 68 § 3 mom

KKO:2022:68

Lapsen huolto – Lapsen asuminen – Vuoroasuminen – Lapsen virallista asuinpaikkaa koskeva määräys – Lapsen etu

Samassa kunnassa asuvien A:n ja B:n lapset oli määrätty yhteishuoltoon ja asumaan vuoroviikoin kummankin vanhempansa luona. A, joka asui 35 kilometrin päässä lasten lähikoulusta, vaati, että lasten viralliseksi asuinpaikaksi määrätään ilmoitettavaksi hänen kotinsa, koska tällöin kunta olisi velvollinen järjestämään lapsille maksutoman koulukuljetuksen ja iltapäivätoimintaa.

Korkein oikeus katsoi päätöksestään tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että lapsen viralliseksi asuinpaikaksi ilmoitettavaa kotia koskevaa määräystä annettaessa keskeinen harkintaperuste oli lapsen etu ja että oikeus ilmaiseen koulukuljetukseen ei ollut yksinään riittävä peruste määrätä lasten virallinen asuinpaikka ilmoitettavaksi kauempana lasten lähikoulusta asuvan A:n luokse.

KKO:2022:69

Yksityishenkilön velkajärjestely – Velkajärjestelyn edellytykset

A oli harjoittanut elinkeinotoimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana maaliskuuhun 2020 saakka. Hänen työntekijänsä oli vuoden 2019 lopussa perustanut X Oy:n, joka toimi samalla alalla. A:lla oli keskeinen rooli yhtiössä, ja hän omisti lähes puolet sen osakkeista.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A:n aiempi elinkeinotoiminta oli lopetettu ja velkavastuut selvitetty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

VJL 45 § 3 mom

KKO:2022:70

Seksuaalirikos – Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö – Rajoitussäännös

Teko aikaan 20-vuotias A ja 15-vuotias B olivat seurustelleet ja olleet useita kertoja yhteisymmärryksessä sukupuolilyhteydessä.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että teko ei ollut loukannut B:n seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja että osapuolten välinen ikäero ei ollut rikoslain 20 luvun 7 a §:ssä tarkoitettulla tavalla suuri. B oli voinut myös ikänsä ja osapuolten välisestä suhteen laadusta esitetty selvitys huomioon ottaen päättää tasavertaisesti sukupuolilyhteyksiin osallistumisesta, joten osapuolten henkisessä ja ruumiillisessa kypsyydessäkään ei katsottu olleen suurta eroa. Syyte lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä hylättiin.

RL 20 luku 6 § 2 mom

RL 20 luku 7 a §

KKO:2022:71

Seksuaalirikos – Raiskaus – Todistelu – Näytön arviointi – Tahallisuus

A oli ollut sukupuolilyhteydessä B:n kanssa. B:llä oli diagnosoitu Aspergerin oireyhtymä, ja hänen älyllinen suoriutumisenensa oli korkeintaan heikkoa keskitasoa.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin jääneen varteenotettava epäily syytteessä väitetystä asianomistajan kykenemättömyydestä puolustaa itseään tai muodostaa tai ilmaista tahtoaan ja lisäksi näyttämättä, että A olisi ollut näistä seikoista tietoinen ollessaan sukupuolilyhteydessä B:n kanssa. Syyte raiskauksesta hylättiin. (Ään.)

RL 20 luku 1 § 2 mom

KKO:2022:72

Noutomääräys – Muutoksenhaku – Kantelu – Oikeudenkäyntimenettely

Hovioikeus oli oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 5 §:n 2 momentin nojalla määrän-

nyt rikosasian vastaajan tuotavaksi istuntoon.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että:

– vastaajalla oli oikeus kannella noutomääräyksestä siten kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 69 §:ssä todistajan kantelu-oikeudesta säädetään;

– hovioikeuden olisi tullut tehdä noutomääräyksestä kirjallinen päätös; ja

– vastaajan määräämiselle tuotavaksi oli ollut lainmukaiset perusteet.

ROL 8 luku 5 § 2 mom

OK 17 luku 69 §

KKO:2022:74

Yrityssaneeraus – Saneerausohjelman vahvistaminen – Menettelyn aikana syntynyt velka – Saneerausvelka

Osuuskauppa harjoitti päivittäistavarakauppaa tiloissa, joita se hallitsi Oyj:n kanssa solmimansa määräaikaisen alivuokrasopimuksen perusteella. Oyj oli sitä koskevan yrityssaneerashakemuksen vireilletulon jälkeen irtisanonut kyseiset tilat käsittävän liikehuoneiston päävuokrasopimuksen yrityksen saneerauksesta annetun lain 27 §:n 1 momentin nojalla, jolloin myös osuuskaupan kanssa solmittu alivuokrasopimus oli päätynyt kesken sopimuskauden liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain 65 §:n 1 momentin nojalla. Osuuskauppa katsoi Oyj:n menettelyllään rikkoneen sopimusveloitetaan ja aiheuttaneen siten osuuskaupalle vahinkoa.

Korkein oikeus katsoi, että osuuskaupan riittaisen vahingonkorvaus- saatavan peruste oli syntynyt saneerashakemuksen vireilletulon jälkeen, jolloin väitetty Oyj:n sopimusrikkomus oli tapahtunut. Korkein oikeus katsoi kuitenkin, että osuuskaupan mahdollinen vahingonkorvaussaatava oli yrityksen saneerauksesta annetun lain 27 §:n 1 ja 4 momentin nojalla Oyj:n saneerausohjelmassa huomioitavaa saneerausvelkaa.

YSL 3 § 1 mom 5 kohta

YSL 15 §

YSL 27 § 1 mom

YSL 27 § 4 mom

YSL 32 § 1 mom

KKO:2022:75

Pakkokeino – Vakuustakavarikko – Vahingonkorvaus – Ankara vastuu – Julkisyhteisön korvausvastuu – Turvaamistoimenpiteestä johtuva vahingonkorvaus

A:n omaisuutta oli poliisin vaatimuksesta pantu vakuustakavarikkoon rikosperusteisen vahingonkorvauksen maksamisen turvaamiseksi. A:han kohdistetut syyte ja korvausvaatimukset oli sittemmin lainvoimaisesti hylätty. A vaati kanteessaan valtiolta korvausta tarpeettomasti hankitusta vakuustakavarikosta aiheutuneesta vahingosta.

Korkein oikeus katsoi, että vakuustakavarikko oli hankittu tarpeettomasti ja että valtio oli ankarassa vastuussa A:lle aiheutuneen vahingon korvaamisesta. (Ään.)

PakkokeinoL 6 luku 11 §

OK 7 luku 11 §

KKO:2022:76

Kavallus – Törkeä kavallus

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla A:n katsottiin ryhtyneen toimimaan erityisen vastuullisessa asemassa, kun hän oli ottanut hoitaakseen kehitysvammaisen veljensä raha-asiat. A:n katsottiin syyllistyneen törkeään kavallukseen, kun hän oli erityisen vastuullisessa asemassa käyttänyt hyväkseen merkittävän määrän veljensä varoja ja teko oli myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

RL 28 luku 5 § 1 mom 3 kohta

KKO:2022:78

Armahdus – Liiketoimintakielto

Korkein oikeus katsoi lausunnossaan, että rikoksen perusteella määrätty liiketoimintakielto on sellainen muu rikosoikeudellinen seuraamus, josta perustuslain 105 §:n 1 momentin mukaan voidaan armahtaa. (Ään.) Vrt. KKO:1998:43

Täysistunto

PL 105 § 1 mom

KKO:2022:81

Asianomistajarikos – Syyte – Syyttämispyyntö

Syytteen mukaan vastaaja oli vahingoittanut osakeyhtiön omaisuutta. Julkisyhteisöt omistivat kokonaan sanotun yhtiön osakekannan. Korkein oikeus katsoi, että vahingonteon kohteena oli ollut ainoastaan yksityinen omaisuus. Syytteen tutkiminen oli siten edellyttänyt asianomistajan syyttämispyyntöä.

Syyttäjä esitti syyttämispyyntön vasta hovioikeudessa. Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla, että syyte oli voitu tutkia.

RL 35 luku 6 §

KKO:2023:1

Työsopimus – Työsopimuksen päättäminen – Työsopimuksen irtisanominen

Yliopisto oli irtisanonut professori A:n työsopimuksen työsopimuslain 7 luvun 3 §:n mukaisella taloudellisella, tuotannollisella ja toiminnan uudelleen järjestelemisestä johtuneella perusteella. Yliopisto oli pian tämän jälkeen kutsunut palveluksessaan ennestään olleen yliopistonlehtori B:n kolmen vuoden määräajaksi tenure track -apulaisprofessorin tehtävään samalle tutkimusalalle.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, ettei B:n nimitys tenure track -apulaisprofessoriksi ollut merkinnyt työsopimuslain 7 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua uuden työntekijän ottamista. A:n irtisanominen ei ollut ollut perusteeton.

TSL 7 luku 3 §

KKO:2023:2

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutosperuste – Ennakkoratkaisuperuste – Vahingonkorvaus – Liikennevakuutus – Oikeudenkäyntimenettely – Tutkimatta jättäminen

Vakuutusyhtiö oli kieltäytynyt maksamasta A:lle korvausta liikennevahingosta, koska vaatimukset olivat sen mukaan ennaikaisia

tai selvittämättömiä. Käräjäoikeus jätti A:n ajoneuvon kuljettajaan kohdistaman vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta, koska A ei ollut näyttänyt, että vakuutusyhtiö olisi liikennevakuutuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla kieltäytynyt suorittamasta vaadittua vahingonkorvausta.

Korkein oikeus katsoi, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää A:lle jatkokäsittelylupa muutos- ja ennakkoratkaisuperusteella.

LiikennevakuutusL 80 § 2 mom OK 25 a luku 11 § 1 mom 1 kohta OK 25 a luku 11 § 1 mom 3 kohta

KKO:2023:3

Hätävarjelu – Hätävarjelun liioittelu – Tapon yritys

B oli tullut yöllä päihtyneenä A:n kerrostaloasunnon edustalle mukanaan moottorisaha ja sorkkarauta ja uhanut sanallisesti toisessa kerroksessa sijainneen asunnon parvekkeella olleita A:ta ja tämän seurustelukumppania. A oli ampunut parvekkeelta laukauksen haulikolla B:n eteen asfalttiin, josta haulēja oli kimmonnut B:n alaraajoihin. B oli murtautunut kerrostalon porraskäytävään rikkomalla ulko-oven lasin sorkkaraudalla ja yrittänyt tunkeutua A:n asuntoon sahaamalla moottorisahalla aukon A:n asunnon oveen. Kun B oli kumartunut aukosta asunnon sisään ja yrittänyt avata asunnon oven sisäpuolelta, A oli ampunut B:tä kerran haulikolla olkapäähän.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A:n jälkimmäinen laukaus oli hätävarjelutekona sallittu.

RL 4 luku 4 §

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2022:129

Valtion virkamies – Kirjallinen varoitus – Määräaikainen viran-toimituksesta erottaminen – Poliisimiehen käyttäytymisvelvolli-

suus – Sananvapaus – Poliittinen toiminta

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko poliisilaitos voinut antaa poliisimiehelle kirjalliset varoitukset vuosina 2017 ja 2019 sekä erottaa hänet virantoimituksesta yhden kuukauden määräajaksi vuonna 2020 sillä perusteella, että hänen oli katsottu toimineen poliisimiehen käyttäytymisvelvollisuuden vastaisesti. Koska virkamiesoikeudellisten seuraamusten perusteena olivat olleet pääasiassa poliisimiehen sosiaalisessa mediassa, sanomalehtikolumnissa sekä televisioesiintymisen aikana esittämät kannanotot, seuraamukset merkitsivät hänen sananvapautensa rajoittamista. Asiassa arvioitiin tämän vuoksi, täyttivätkö rajoitukset perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu sananvapauden rajoitusedellytykset.

Lähtökohtana arvioinnissa oli yhtäältä poliisimiestä koskeva erityinen ja myös vapaa-ajan toimintaan ulottuva käyttäytymisvelvollisuus, jolla pyritään turvaamaan yleisön luottamusta poliisin toiminnan asianmukaisuuteen sekä poliisiorganisaation puolueettomuuteen, tasapuolisuuteen ja toiminnan syrjimättömyyteen. Toisaalta punninnassa oli merkitystä sillä, että myös poliisimiehellä on oikeus esittää kriittisiäkin mielipiteitä poliisiorganisaatiota ja poliisin johtoa kohtaan sekä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun yleistä mielenkiintoa herättävistä aiheista. Arvioinnissa otettiin lisäksi huomioon poliisimiehen asema poliittisesti aktiivisena toimijana ja poliittiseen ilmaisuvapauteen liittyvä korostettu sananvapauden suoja. Poliisimiehen esittämien kannanottojen moitittavuutta arvioitiin yksittäisten ilmausten lisäksi niistä välittyvän kokonaiskuvan valossa.

Poliisilaitoksella katsottiin asioiden olosuhteissa olleen hyväksyttävä syy puuttua poliisimiehen toimintaan virkamiesoikeudellisin keinoin. Seuraamuksia pidettiin kohteen moitittavuuteen nähden hallinto-oikeudellisen suhteellisuusperiaatteen ja sananvapauden rajoittamisen oikeasuhtaisuusvaatimuksen mukaisina.

Suomen perustuslaki 12 § 1 momentti
Euroopan ihmisoikeussopimus 10 artikla
Valtion virkamieslaki 14 § 2 momentti ja 24 §
Laki poliisin hallinnosta 15 f § ja 15 i § 1 momentti
Poliisilaki 1 luku 6 § 1 momentti
Hallintolaki 6 §
Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisut asioissa Rekvényi v. Unkari (20.5.1999), Otto v. Saksa (24.11.2005), Lombardo v. Malta (24.7.2007), Szima v. Unkari (9.10.2012), Perinçek v. Sveitsi (15.10.2015), Mahi v. Belgia (7.7.2020)
KHO 2011:19 ja KHO 1.8.2001 talionumero 1727

KHO:2022:131

Tietosuoja – Henkilötietojen tietoturvaloukkaus – Tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen rekisteröidylle – Korkea riski luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille – Henkilötieto – Henkilötunnus – Identiteettivarkauden riski – Tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyvän salassa pidettävän tiedon oikeudeton paljastuminen ulkopuolisille

Asianajotoimiston palveluksessa olleen henkilön sähköpostitunnukset olivat niin sanotun kalastelusähköpostiviestin kautta joutuneet ulkopuolisen tahon haltuun. Sähköpostitunnukset olivat olleet tämän tahon hallussa noin kahden vuorokauden ajan. Asianajotoimiston tietosuojavaaluttetun toimistolle esittämän selvityksen mukaan sähköposteissa, OneDrive-palvelussa ja Sharepoint-palvelussa oli ollut henkilöiden nimiä ja sähköpostiosoitteita oletettavasti noin 2 000–2 500, yksityishenkilöiden osoitteita arviolta 250–500 ja henkilötunnuksia 100–200.

Tietosuojavaaluttettu oli päätöksensä mukaan voinut todentaa, että sähköposti oli avattu, sitä oli käytetty useisiin operaatioihin ja että sähköposti avautuessaan synkronoitui hyökkääjälle. Korkein hallinto-oikeus totesi, että vaikka esitetyn selvityksen perusteella ei ollut varmuutta siitä, kuinka laajasti hyökkääjä oli ottanut tietoja käyttöönsä,

hyökkääjällä oli ollut pääsy suurehkoon joukkoon tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja, jollaisia olivat esimerkiksi nimet ja henkilötunnukset. Osa näistä henkilötiedoista liittyi asianajotoimiston luottamuksellisiin toimeksiantoihin.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tietoturvaloukkauksesta aiheutunutta riskiä rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille voitiin esitettyjen tietojen perusteella pitää sekä todennäköisenä että vakavana.

Edelleen korkein hallinto-oikeus katsoi, että kysymyksessä ollut henkilötietojen tietoturvaloukkaus todennäköisesti aiheutti yleisen tietosuoja-asetuksen 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla korkean riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille niissä tapauksissa, joissa hyökkääjällä oli ollut pääsy henkilötietoihin, jotka mahdollistivat identiteettivarkauden, sekä niissä tapauksissa, joissa oli kysymys tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyvistä luottamuksellisista tiedoista. Saadun selvityksen perusteella asiassa ei täytynyt mikään yleisen tietosuoja-asetuksen 34 artiklan 3 kohdan edellytyksistä, joiden mukaan ilmoitusta rekisteröidylle ei vaadittaisi.

Tietosuojavaaluttettu oli voinut näin ollen, kun otettiin huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan e alakohta, määrätä asianajotoimiston ilmoittamaan tietoturvaloukkauksesta ilman aiheutonta viivytystä rekisteröidylle niiltä osin kuin loukkaus todennäköisesti aiheutti rekisteröidylle identiteettivarkauden riskin tai kun kysymys oli tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyneen salassa pidettävän tiedon oikeudettomasta paljastumisesta ulkopuolisille.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) 4 artikla 12 kohta, 34 artikla 1, 3 ja 4 kohta ja 58 artikla 2 kohta e alakohta

KHO:2022:132

Kunnallinen viranhaltija – Irtisanominen – Työkyvyn olennainen vähentyminen – Sijoittaminen muuhun virka- tai työsuhteeseen – Selvittämisvelvollisuus

Asiassa oli ratkaistavana, oliko kaupunki täyttänyt lakiin perustuvan velvollisuutensa selvittää, olisiko työkyvyn olennaisen ja pitkäaikaisen vähentymisen vuoksi virastaan irtisanottu A ollut sijoitettavissa muuhun kaupungin virkasuhteeseen irtisanomisen sijasta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että työnantajan selvittämisvelvollisuus koskee lain sanamuodosta huolimatta virkasuhteisten tehtävien lisäksi myös työsuhteisia tehtäviä. Työnantajan on siten tarjottava työkyvyttömyyden vuoksi virkasuhteestaan irtisanomisuhan alaiselle viranhaltijalle lähtökohtaisesti mitä tahansa sellaista tarjolla olevaa muuta työtä, johon hän koulutuksensa, ammattitaitonsa tai kokemuksensa perusteella kykenee ja johon hän on kelpoinen. Työnantajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota työtä, josta viranhaltija ei esimerkiksi terveydentilansa vuoksi ilmeisesti suoriutuisi. Tarvittaessa viranhaltijan työkykyä suhteessa tarjolla olevaan työhön on selvitettävä soveltuvin keinoin, esimerkiksi työkokeilulla. Lisäksi työnantajan voidaan edellyttää kohtuullisessa määrin sopeuttavan työtehtäviä tai työoloja siten, että henkilö kykenee selviytymään hänelle tarjottavasta uudesta työstä.

A:n työkyvystä ja kysymyksessä olleesta muusta tehtävästä saadun selvityksen perusteella ei ollut ilmeistä, ettei A olisi kyennyt selviytymään työstä. Hänen kykyään tehtävään ei kuitenkaan ollut selvitetty työkokeilulla tai muulla asian selvittämiseen soveltuvalla tavalla. Kun lisäksi otettiin huomioon, että A oli irtisanomiseen liittyvässä kuulemis-tilaisuudessa ilmaissut kiinnostuksensa tehtävään, sekä hänen pitkä palvelusaikansa, kaupungin ei voitu katsoa täyttäneen velvollisuuttaan selvittää, olisiko A ollut sijoitettavissa muuhun virka- tai työsuhteeseen.

Äänestys 4–1

Laki kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003) 35 § 1, 2 ja 4 momentti

KHO:2022:135

Purkuhakemus – Toiminimi – Toiminimen rekisteröinnin kumoaminen hallinnollisessa menettelyssä – Osittainen kumoaminen – Toiminimen haltijan passiivisuus – Koko toiminimen poistaminen rekisteristä

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) oli kumonnut yhtiön toiminimen rekisteröinnin osittain, tiettyjen toimialojen osalta. PRH katsoi purkuhakemuksessaan, että sen olisi samalla tullut velvoittaa toiminimen haltija koko toiminimen rekisteröinnin kumoamisen uhalla määrääjässä ilmoittamaan rekisteröitäväksi uusi toiminimi tai toimialan muutos. Päätöksessä oli sen sijaan todettu, että jos yhtiö ei tee muutosilmoitusta määrääjässä, PRH merkitsee toimialan muutoksen yhtiön rekisteritietoihin viran puolesta.

Toiminimen rekisteröinnin kumoamista hallinnollisessa menettelyssä koskevista säännöksistä ja lainvalmisteluaineistosta ilmeni, että rekisteriviranomainen voi lainsäädännössä tarkoin rajatuissa tilanteissa sille tehdyn hakemuksen perusteella päättää toiminimen rekisteröinnin kumoamisesta kokonaan tai esimerkiksi tiettyjen toimialojen osalta. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei rekisteriviranomaiselle ollut tässä lainsäädännössä annettu toimivaltaa tätä laajemmin tai muulla tavoin kuin kyseisten säännösten perusteella tehtävillä hallintopäätöksillä puuttua toiminimen haltijan tunnusmerkkioikeudelliseen asemaan. Toiminimilain 21 §:n viimeiseen virkkeeseen ei voitu perustaa rekisteriviranomaisen toimivaltaa poistaa koko toiminimi rekisteristä rekisteröinnin osittaista kumoamista koskevan päätöksen perusteella siinäkin tapauksessa, että toiminimen haltija ei ollut rekisteriviranomaisen kehotuksesta huolimatta tehnyt muutosilmoitusta määrääjässä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi myös, että rekisteriviranomainen voi ja sen tuli oman päätöksensä täytäntöönpanemiseksi merkitä rekisteriin tieto päätöksestään yhtiön toiminimen rekisteröinnin kumoamisesta hallinnollisessa menettelyssä päätöksestä ilmenevien toimialojen osalta, vaikka rekisteriviran-

omaisella ei ollut toimivaltaa vahvistaa yhtiön toimialan sisältöä eikä se voinut viran puolesta tehdä toimialan muutosta koskevaa merkintää yhtiön rekisteritietoihin.

PRH:n purkuhakemus hylättiin.

Toiminimilaki 19 § 2 momentti 3 kohta ja 3 momentti, 20 § 2 momentti, 20 a § ja 21 §

KHO:2022:144

Ammattipätevyyden tunnustaminen – Oikeus käyttää ammattinimikettä – Toisessa EU-jäsenvaltiossa suoritettu koulutus – Tutkintotodistuksen kyseenalaistaminen – Koulutuksen tosiasiallinen toteuttaminen – Psykoterapeutti

A oli hakenut oikeutta käyttää psykoterapeutin nimikesuojattua ammattinimikettä sellaisen koulutuksen perusteella, josta Yhdistyneen kuningaskunnan koulutusjärjestelmään kuuluva yliopisto oli myöntänyt hänelle todistuksen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) hylkäsi hakemuksen. Valviran mukaan koulutuksen käytännön toteuttaminen oli ollut keskeisiltä osiltaan niin puutteellista, ettei koulutusta voitu lainkaan pitää psykoterapeutin ammattiin valmistavana koulutuksena.

Korkein hallinto-oikeus totesi ratkaisun lähtökohtina, että Isossa-Britanniassa psykoterapeuttikoulutus oli sääntelemätöntä koulutusta. Koska A:lla ei ollut ammattipätevyyden tunnustamista koskevassa lainsäädännössä edellytettyä ammattikokemusta, sovellettavaksi ei tullut yleinen tunnustamisjärjestelmä. Ammattipätevyyttä oli kuitenkin arvioitava unionin oikeuden vapaata liikkuuutta koskevien määräysten kannalta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Valvira oli voinut ryhtyä selvittämään koulutuksessa mahdollisesti olevia puutteita sen jälkeen, kun sen tietoon oli saatettu useita epäilyjä koulutuksen järjestämistavan asianmukaisuudesta. Toisaalta Valviralla oli ollut unionin oikeuden lojaliteettivelvollisuuden ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen nojalla velvollisuus pitää toisen jäsenvaltion viranomaisen myöntämää tutkintotodistusta päteväenä siten, että sen haltijalla oli

lähtökohtaisesti katsottava olleen tutkintotodistuksesta ilmenevät tiedot ja pätevyys.

Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisussa täsmennettiin, miten vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisen tuli menetellä, jos se kyseenalaisti toisessa jäsenvaltiossa annetun tutkintotodistuksen osoittamat tiedot ja pätevyden.

Koska Valvira ei ollut unionin oikeuden edellyttämällä tavalla selvittänyt tutkintotodistuksen myöntäneen yliopiston kanssa koulutuksen toteuttamiseen liittyviä vakavia epäilyjä, korkein hallinto-oikeus katsoi, että Valvira ei ollut voinut hylätä hakemusta koulutuksen toteuttamiseen liittyvillä perusteilla. Asiaa ei ollut selvitetty tavalla, jota todistuksen todenperäisyyden kyseenalaistaminen edellytti. Asia palautettiin Valviralle uudelleen käsiteltäväksi.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1 § 1 kohta, 2 § 1 momentti 2 kohta, 5 § 2 momentti ja 8 § 2 ja 3 momentti

Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta 1 § 1 ja 2 momentti, 3 § 1 momentti, 4 § 2 momentti ja 6 § Hallintolaki 31 §

Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 2 a §

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 45 ja 49 artikla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta 2005/36/EY 3 artikla 1 kohta ja 13 artikla 1 ja 2 kohta

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-577/20, *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Psykoterapeutit)* (ECLI:EU:C:2022:467)

KHO 2020:109

KHO 1.7.2020 t. 2846

Äänestys 4–1

KHO:2022:145

Ylimääräinen muutoksenhaku – Esteellisyys – Korkeimman hallinto-oikeuden jäsen – Objektiiäinen puolueettomuus – Ennakkoesenne – Akateeminen työtoveruus – Saamelaiskäräjävaalit

Purkuhakemuksessa oli esitetty, että oikeusneuvos B:llä oli ollut es-

teellisuuden aiheuttava ennako-
asenne saamelaiskäräjävaalien vaali-
luetteloon merkitsemistä koskevas-
sa asiassa sillä perusteella, että hän
oli ollut läheinen työtoveri saame-
laiskäräjien hallituksen oikeudelli-
seksi neuvonantajaksi profiloitu-
neen professori A:n kanssa.

Korkein hallinto-oikeus totesi,
ettei pelkästään se seikka, että A:lla
ja B:llä oli ollut yhteisiä julkaisuja
ja muuta akateemista yhteistyötä
sekä mahdollisesti yhteneväisiä nä-
kemyksiä joistakin oikeudellisista
kysymyksistä, antanut aihetta kat-
soa, että B:llä olisi ollut ennako-
asenne käsiteltävänä olleeseen
asiaan. Akateeminen työtoveruus,
ilman että asiassa olisi esitetty läh-
empiä objektiivista puolueetto-
muutta vaarantavia syitä, ei muod-
ostanut esteellisyyttä.

Laki oikeudenkäynnistä hallin-
toasioissa 5 § 1 ja 3 momentti ja
117 §

Oikeudenkäymiskaari 13 luku 7 §
3 momentti

Euroopan ihmisoikeustuomioistui-
men tuomiot 15.10.2009 Micallef
v. Malta ja 23.4.2015 Morice v.
Ranska

KHO:2023:2

Väestötietoasia – Väestötietojär- jestelmä – Asuinpaikkatieto – Oikeus vaatia henkilötietojen oikaisemista – Henkilötietojen virheellisuuden arviointi – Muut- toilmoituksen laiminlyönti – Kotikuntalaki – Yleinen tietosuo- ja-asetus

Asiassa oli ratkaistavana, oliko
Digi- ja väestötietoviraston tullut oi-
kaista väestötietojärjestelmään mer-
kittyjä muutoksenhakijan asuin-
paikkatietoja takautuvasti hänen
vaatimallaan tavalla, kun korjaus-
vaatimuksessa esitettyistä muutois-
ta ei ollut aikanaan tehty muuttoi-
lmoituksia.

Virheellisten henkilötietojen oi-
kaisemista koskevassa yleisen tie-
tosuoja-asetuksen 16 artiklassa ei
ollut säädetty siitä, millä tavalla oli
arvioitava sitä, oliko henkilötietoja
pidettävä virheellisinä. Unionin
tuomioistuimen oikeuskäytännön
perusteella henkilötietojen paik-
kansapitävyyttä ja täydellisyyttä
oli arvioitava suhteessa siihen,

mitä tarkoituksia varten tiedot oli
kerätty.

Väestötietojärjestelmän asuin-
paikkatietojen virheellisyyttä ja vel-
vollisuutta korjata tietoja jälkikä-
teen oli arvioitava suhteessa koti-
kuntalain 10 §:ssä säädettyihin tie-
tojen merkitsemisen perusteisiin ja
edellytyksiin. Väestötietojärjestel-
mään merkitään osoitetiedot henki-
löiden tekemien muuttoilmoitusten
perusteella niissä ilmoitetuista ajan-
kohdista alkaen edellyttäen, että
säädettyjä määräaikoja on nouda-
tettu. Kyseisen säännöksen mukai-
sesti tietojen merkitsemisen määrä-
ajoista ei ole mahdollista poiketa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi,
että muutoksenhakijan korjausvaa-
timuksessaan esittämiä muuttoa ei
ollut mahdollista merkitä väestötie-
tojärjestelmään takautuvasti esite-
tyistä ajankohdista alkaen. Kun
väestötietojärjestelmässä olevat
osoitetiedot vastasivat tehtyjä muut-
toilmoituksia, muutoksenhakijan
yleisen tietosuoja-asetuksen 16 ar-
tiklan perusteella oikaistavaksi
vaatimia asuinpaikkatietoja ei voi-
tu pitää kotikuntalain perusteella
tietojen käsittelyn tarkoituksiin
nähdessä virheellisinä.

Kotikuntalaki 7 § 1 momentti, 10 §
1 momentti ja 18 §

Laki väestötietojärjestelmästä ja
Digi- ja väestötietoviraston var-
mennepalveluista 76 § 4 momentti
Luonnollisten henkilöiden suoje-
lusta henkilötietojen käsittelyssä
sekä näiden tietojen vapaasta liik-
kuvuudesta ja direktiivin 95/46/
EY kumoamisesta annetun Eu-
roopan parlamentin ja neuvoston
asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen
tietosuoja-asetus) 5 artikla 1 kohta
d alakohta ja 16 artikla
Unionin tuomioistuimen tuo-
mio asiassa C-434/16, Nowak
(EU:C:2017:994)

Ympäristöasiat

KHO:2022:141

Jätetaksu – Maksun peruste – Taksa – Julkisoikeudellinen saatava – Maksun ulosottokelpoisuus – Laskusaatava – Perustevalitus

Kuntien jätehuoltoviranomaisena
toimiva lautakunta oli määrännyt,
että lautakunnan toiminta-alueelta

jätteitä vuonna 2018 vastaanotta-
neen A Oy:n oli jätteen haltijana
maksettava jätelaissa tarkoitettuna
jätetaksuna lasku, joka koostui jä-
tehuoltoviranomaisen toimintaku-
luista mainitun vuoden ajalta. Las-
ku viivästyskorkoineen oli sitem-
min ulosmitattu julkisoikeudellise-
na saatavana.

Asiassa oli ensin ratkaistava, oli-
ko lautakunnan määräämässä las-
kusaatavaan perustuvassa maksus-
sa ollut kysymys jätelaissa tar-
koitetusta jätetaksusta. Tämän jäl-
keen asiassa oli arvioitavana, oliko hal-
linto-oikeus voinut tutkia yhtiön
valituksen lautakunnan päätökse-
stä perustevalituksena.

Asiassa saadun selvityksen mu-
kaan kysymyksessä olevassa lasku-
saatavaan perustuvassa maksussa
ei ollut kysymys sellaisesta jätelais-
sa tarkoitettuna kunnan hyväksy-
mään jätetaksaan perustuvasta jä-
temaksusta, joka olisi samalla ollut
suoraan lain nojalla ulosottokelpoi-
nen. Selvyyden vuoksi korkein hal-
linto-oikeus myös totesi, että pel-
kästään siitä, että laskuun oli sisäl-
lytetty lautakunnan toimialueen jä-
tehuollon hoitamisesta aiheutuneita
kustannuksia, ei seurannut, että
laskusaatavaa olisi tullut pitää jäte-
laissa tarkoitettuna jätetaksuna.
Myöskään sillä seikalla, oliko yhtiö-
tä mahdollisesti tullut pitää jätelais-
sa tarkoitettuna jätteen haltijana, ei
ollut oikeudellista merkitystä arvi-
oitaessa sitä, oliko mainittua yhtiöl-
le määrättyä maksua pidettävä jäte-
laissa tarkoitettuna jätetaksuna.

Lautakunta oli määrännyt yhtiön
maksamaan puheena olevan
laskusaatavan jätelain mukaisena
jätetaksuna, vaikka kysymys ei
edellä lausutuilla perusteilla ollut
jätelaisissa tarkoitettuna jätetaksus-
ta. Tässä tilanteessa yhtiö oli kat-
soessaan, että kysymyksessä oleva
julkisena saatavana määrätty mak-
su oli määrätty virheellisesti, voi-
nut hakea hallinto-oikeudessa muu-
tosta maksun määräämistä koske-
vaan lautakunnan päätökseen ve-
rojen ja maksujen täytäntöönpa-
nosta annetun lain mukaisella pe-
rustevalituksella.

Jätelaki 23 § 1 ja 2 momentti, 78 §
1 momentti, 79 § 3 momentti, 80 §
1 momentti, 81 § 1 momentti ja
145 §

Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 1 § 1 momentti 2 kohta, 3 § 2 momentti ja 9 § 1 momentti

KHO:2022:143

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennusvalvonta – Käyttötarkoituksen muutos – Rakennuslupa – Asemakaava – Poikkeuksen tarve – Sauna – Saunatoiminta

A ry oli vuodesta 1998 lähtien järjestänyt avantouimareille mahdollisuuden avantouintiin sekä heille ja muille kävijöille mahdollisuuden saunomiseen uintipaikan yhteydessä olevassa 174 neliömetrin suuruisessa saunarakennuksessa. Rakennuslupa saunarakennukselle oli myönnetty vuonna 1970. Sauna oli rakennettu alueella tuolloin sijainneen leirikeskuksen sekä ammattilisten yhdistyksen käyttöön. Alueelle oli hyväksytty asemakaava vuonna 2008. Asemakaavassa kiinteistö, jolla sauna sijaisi, ja sen lähiympäristö oli osoitettu pientaloasumiin.

Asiassa oli kyse naapuruston asukkaiden aloitteesta vireille tulleesta saunarakennuksen käyttöä koskevasta rakennusvalvonta-asias- ta. Ympäristölautakunta oli päätöksellään sallinut yhdistyksen harjoittaman saunatoiminnan jatkumisen. Hallinto-oikeus oli naapuruston asukkaiden valituksesta kumonnut ja palauttanut asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeuden mukaan yhdistyksen vuokraustoiminnassa oli kysymys sellaisesta käyttötarkoituksen muutoksesta, joka edellytti maankäyttö- ja rakennuslain mukaista poikkeamislupaa asemakaavamääräyksistä sekä rakennuslupaa.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli yhdistyksen valituksen johdosta ensin arvioitava, oliko saunan käytössä tai alueen olosuhteissa tapahtunut rakennusluvan myöntämisen jälkeen sellaisia olennaisia muutoksia, jotka olisivat edellyttäneet uutta rakennuslupaa. Tämän jälkeen asiassa oli otettava kantaa siihen, oliko alueelle sittemmin voimaan tulleen asemakaavan johdosta katsottava, että yhdistyksen harjoittama saunatoiminta olisi edellyttänyt ensin poikkeuksen myöntämistä asemakaavan mukaisesta

käyttötarkoituksesta ja sen jälkeen uutta rakennuslupaa.

Rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksen luvanvaraisuutta arvioitaessa tuli tarkastella, vastasivatko rakennuksen käytön tyyppilliset vaikutukset myönnettyä rakennuslupaa.

Saunarakennuksen rakennuslupaa myönnettäessä alueella ei ollut ollut voimassa asemakaavaa. Arvioitaessa sitä, oliko rakennuksen käyttötarkoitusta muutettu sillä tavoin, että käyttötarkoituksen muutos olisi edellyttänyt uutta rakennuslupaa, alueelle sittemmin voimaan tullutta asemakaavaa ei tullut ottaa tässä arvioinnissa huomioon.

Saunan koon ja saunan alkuperäisestä käytöstä saadun selvityksen perusteella oli selvää, että sauna oli tarkoitettu huomattavasti laajemmalle käyttäjäkunnalle kuin tavallinen sauna asuinrakennuksen talousrakennuksena. Saunan käytössä ei ollut selvitetty tapahtuneen sellaisia toiminnan vaikutuksiin liittyviä muutoksia, joiden johdosta käyttötarkoituksen olisi voitu katsoa olennaisesti muuttuneen rakennusluvan mukaiseen käyttötarkoitukseen nähden.

Siltä osin kuin asiassa oli esitetty, että saunatoiminnasta oli aiheutunut kiinteistön ympäristöön muodostuneella pientaloalueella liikenteen ja pysäköinnin järjestämiseen liittyviä ongelmia, korkein hallinto-oikeus totesi, että tällaisilla alkuperäisen rakennuspaikan alueella ja sen lähiympäristössä tapahtuneilla maankäyttöön liittyvillä muutoksilla voi olla merkitystä arvioitaessa sitä, oliko rakennuksen alkuperäisen käyttötarkoituksen katsottava muuttuneen uutta rakennuslupaa edellyttävällä tavalla. Tässä tapauksessa liikenteelliset muutokset eivät kuitenkaan saadun selvityksen perusteella olleet niin merkittäviä, että käyttötarkoituksen olisi voitu katsoa tälläkään perusteella olennaisesti muuttuneen.

Edellä lausuttu huomioon ottaen yhdistyksen harjoittama saunatoiminta ei ollut ollut rakennusluvan vastaista.

Saunan käyttö rakennusluvan mukaiseen saunatoimintaan ei myöskään ollut edellyttänyt poikkeamista asemakaavasta yksin-

omaan sillä perusteella, että rakennuksen käytön vaikutukset poikkesivat alueelle rakennusluvan myöntämisen jälkeen hyväksytyssä asemakaavassa osoitetun käytön tyyppillisistä vaikutuksista.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 ja momentit, 125 § 5 momentti, 182 § 1 momentti
Ks. ja vrt. KHO 2021:76 ja KHO 2021:77

KHO:2023:1

Maantie – Yleissuunnitelma – Valitusoikeus – E18 – Esteellisyys – Hallinto-oikeustuomarit

Hallinto-oikeus oli jättänyt tutkimatta kiinteistönomistajien valituksen Liikenne- ja viestintäviraston päätöksestä hyväksyä E18 Turun kehätien parantamista välillä Naantali–Raisio koskeva yleissuunnitelma. Valitus hallinto-oikeudessa koski yleissuunnitelmaan sisältyvää eritasoliittymän muutosta, johon liittyi lisäksi osittain uuden katuyhteyden rakentaminen ja maantien lakkauttaminen.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli kysymys kahden asian käsitelyyn osallistuneen hallinto-oikeustuomarin esteellisyydestä ja muutoksenhakijoiden oikeudesta valittaa yleissuunnitelmapäätöksestä hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeustuomareiden ei katsottu olleen esteellisiä osallistumaan yleissuunnitelmaa koskevan asian käsittelyyn sillä perusteella, että he olivat osallistuneet pääosin samaa aluetta koskevan asemakaava-asian käsittelyyn. Muutoksenhakijoiden asemakaavasta tekemä valitus oli hylätty.

Asemakaavasta ja sen sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Asemakaavan lainmukaisuutta arvioidaan suhteessa mainitussa laissa säädettyihin sisältövaatimuksiin. Yleissuunnitelmasta ja sen hyväksymisestä säädetään puolestaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa ja päätöksen lainmukaisuutta arvioidaan suhteessa tuossa laissa säädettyihin edellytyksiin.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kysymys ei ollut saman asian tai sen osan käsittelemisestä uudelleen. Se seikka, että samaa aluetta

koskevaa asemakaavaa koskevassa valituksessa oli kysymys osin samoista tosiseikoista ja vedottu osin samoihin seikkoihin kuin nyt ratkaistavana olleessa asiassa, ei antanut perusteltua aihetta epäillä hallinto-oikeustuomareiden puolueettomuutta yleissuunnitelmaa koskevassa asiassa.

Muutoksenhakijat omistivat eritasoliittymän läheisyydessä kaksi kiinteistöä, joista toinen oli heidän asuinkiinteistönsä. Toinen kiinteistöistä rajautui yleissuunnitelma-alueeseen. Ottaen huomioon muutoksenhakijoiden omistamien kiinteistöjen sijainnin suhteessa yleissuunnitelma-alueeseen, yleissuunnitelman mukaiset muutokset alueen liikennejärjestelyissä sekä sen, että yleissuunnitelman mukaisista muutoksista aiheutui rakennusaikana melu- ja muita vaikutuksia lähiympäristöön, muutoksenhakijoiden omistamien kiinteistöjen oli katsottava sijaitsevan tiehankkeen vaikutusalueella. Muutoksenhakijoilla oli näin ollen valitusoikeus yleissuunnitelmaa koskevasta päätöksestä. Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja palautti asian hallinto-oikeudelle.

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 105 § 2 momentti
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 5 § 1 ja 3 momentti sekä 7 § 1 momentti
Oikeudenkäymiskaari 13 luku 7 § 2 ja 3 momentti

Veroasiat

KHO:2022:142

Kansainvälinen verotus – Erikoissijoitusrahasto – EU-oikeus – Pääomien vapaa liikkuvuus – Objektivinen rinnastettavuus – Osuudenomistajien lukumäärä – Avoimuus – Voitonjakovaatimus – Tosiasiallinen voitonjako

A FPCI oli ranskalainen määräajaksi perustettu sopimusperusteinen erikoissijoitusrahasto, johon oli sijoittanut varoja 33 ulkopuolista sijoittajaa, jotka täyttivät Ranskan lainsäädännön ammittimaisen sijoittajan määritelmän. Näistä sijoittajista 18 oli B-yritysryhmän alueellisia pankkeja ja yksi tällaisen alu-

eellisen pankin konserniyhtiö. Alueellisten pankkien jäseninä ja osuudenomistajina oli yli 2 000 paikallista pankkia, joilla puolestaan oli jäseninä yksityishenkilöitä sekä muita jäseniä. Sanotut alueelliset pankit omistivat muiden alueellisten pankkien kanssa välillisesti osake-enemmistön julkisesti noteerattusta B S.A:sta. Lisäksi rahastoon oli sijoittanut varoja rahaston hallinnointiyhtiö ja 12 sen työntekijää. Näiden osuudenomistajan omistamat osuudet vastasivat alle yhtä prosenttia rahaston sijoitussitoumusten kokonaismäärästä. Rahaston sijoitussitoumusten kokonaismäärä oli 245 000 000 euroa. A FPCI:n osuuksien määrä ei vaihdellut merkintöjen ja lunastusten mukaan eikä osuuksia voinut lainkaan vaatia lunastettavaksi sen määräaikaisen toimikauden aikana.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei B-yritysryhmän sijoituksia ollut katsottava yhdeksi kokonaisuudeksi, kun laskettiin rahaston osuudenomistajien määrää. Rahastolla oli siten yli 30 osuudenomistajaa. Kun kuitenkin otettiin huomioon osuuksien lunastettavuutta koskevat seikat, rahaston oli katsottava olevan luonteeltaan suljettu. Siten rahaston verovapauden edellytyksenä verovuonna 2020 oli, että se täytti tuloverolain 20 a §:n 3 momentin edellytykset.

Rahasto täytti tuloverolain 20 a §:n 3 momentin 2 kohdassa säädetyn rahaston pääomaa koskevan edellytyksen. Kun otettiin huomioon rahastoon sijoittaneiden luonnollisten henkilöiden toiminta hallinnointiyhtiön palveluksessa, rahaston tilanteen katsottiin tuloverolain 20 a §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen osalta olevan olennaisilta osin rinnastettavissa verovapauden edellytykset täyttävän kotimaisen erikoissijoitusrahaston tilanteeseen. Näin ollen rahaston oli katsottava täyttävän verovuoden 2020 osalta kaikki tuloverolain 20 a §:n 3 momentin edellytykset verovapaudelle, jos se tosiasiaassa jakoi osuudenomistajilleen vuosittain vähintään kolme neljäsosaa tilikauden voitostaan pois lukien realisoitumattomat arvonnousut.

Korkein hallinto-oikeus katsoi lisäksi, että rahasto vastasi verovu-

den 2019 osalta tuloverolain 20 §:n 1 momentin 2 kohdassa (229/1999) tarkoitettua sijoitusrahastoa.

Tuloverotuksen ennakkoratkaisu verovuosille 2019 ja 2020.

Tuloverolaki 20 § 1 momentti 2 kohta (229/1999), 20 a § 2 ja 3 momentti

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 63 ja 65 artikla

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-342/20, A SCPI (EU:C:2022:276)

KHO:2022:146

Asiakirjajulkisuus – Julkisuusperiaate – Tietosuoja – Henkilötietojen suoja – Julkisuuslain ja yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen suhde – Viranomaisen henkilörekisteri – Verotustietojen sähköinen luovuttaminen – Journalistinen tarkoitus – Vastustamisoikeus – Vastustamisoikeuden käyttämistä koskevan tiedon julkisuus – Viranomaisen velvollisuus laatia uusi asiakirja – Verohallinto

Verohallinto oli toimittanut tiedotusvälineelle niin sanottuna mediapalveluna tuloverotuksen julkiset tiedot verovuodelta 2018 koko maasta kaikista yli 100 000 euroa valtionverotuksessa verotettavaa ansiotuloa ja pääomatuloa yhteensä saaneista henkilöistä. Luovutettu aineisto ei ollut sisältänyt niiden henkilöiden tietoja, jotka olivat yleisen tietosuoja-asetuksen 21 artiklassa tarkoitettua vastustamisoikeutta käyttäen kieltäneet tuloverotuksen julkisten tietojen luovuttamisen journalistiseen tarkoitukseen sähköisessä muodossa.

Tiedotusväline oli tämän jälkeen pyytänyt Verohallintoa luovuttamaan verotustiedot siten, että listauksesta ei ollut poistettu vastustamisoikeutta käyttäneitä henkilöitä. Verohallinto hylkäsi tietopyynnön katsoen, että vastustamisoikeus tuli sovellettavaksi julkisuuslain 21 §:n mukaiseen harkinnanvaraiseen mediapalveluun. Verohallinto katsoi myös, että tieto siitä, ketkä olivat käyttäneet vastustamisoikeutta, oli salassa pidettävä.

Hallinto-oikeus hylkäsi tiedotusvälineen valituksen Verohallinnon päätöksestä. Hallinto-oikeus katsoi,

että tieto vastustamisoikeuden käyttämisestä ei ollut salassa pidettävä. Tietopyyntö oli kuitenkin voitu hylätä, koska se oli kohdistunut aineistoon, jonka tuottamiseen Verohallinnolla ei ollut lakisääteistä velvoitetta ja jonka luovuttamista Verohallinnon aiemmat lainvoimaiset päätökset vastustamisoikeutta koskevien pyyntöjen hyväksymisestä rajoittivat.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun yhtenä lähtökohtana oli, että pyydettyjen verotustietojen luovuttamisessa oli kysymys henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen, tässä tapauksessa Verohallinnon, henkilörekisteristä. Yleisen tietosuoja-asetuksen 86 artiklaan perustuen henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen henkilörekisteristä oli kansallisesti säädetty tietosuojalain 28 §:ssä siten, että oikeuteen saada tieto ja muuhun henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä sovelletaan, mitä julkisuuslaissa säädetään.

Korkein hallinto-oikeus katsoi ensinnäkin, että tieto vastustamisoikeuden käyttämisestä oli julkinen. Tätä tietoa ei ollut nimenomaisesti säädetty salassa pidettäväksi eikä tiedon sellaisenaan myöskään voitu katsoa olevan julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettu henkilön henkilökohtaisia oloja koskeva tieto tai muutoinkaan sanotun momentin perusteella salassa pidettävä. Vastustamisoikeuden käyttämisestä koskeva tieto ei voinut olla salassa pidettävä silläkään perusteella, että oikeuden käyttämisestä koskevat pyynnot saattoivat sinänsä sisältää salassa pidettäviä tietoja.

Verohallinnolla ei ollut tiedotusvälineen pyytämää listausta juuri pyydetyn sisältöisenä hallussaan. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan viranomaisella ei julkisuuslain perusteella lähtökohtaisesti ole velvollisuutta laatia tietopyynnön johdosta uutta asiakirjaa. Asiassa oli kuitenkin otettava huomioon, että Verohallinto oli osana mediapalveluaan jo vuosien ajan pyynnöstä luovuttanut tiedotusvälineille nyt pyydettyä tietoaineistoa vastaavan kaltaisen aineiston. Tämä osoitti, että pyydettyä vastaavan tietoaineiston tuottamisen vaatima poiminta- ja ohjelmointityö ja ai-

neiston pyynnöstä luovuttaminen oli muodostunut osaksi Verohallinnon vakiintunutta toimintaa. Pyydetyn tietoaineiston laatimisen edellyttämän poiminta- ja ohjelmointityön voitiin lisäksi arvioida rinnastuvan siihen vastaavaan työhön, jota tiedotusvälineelle jo mediapalvelun yhteydessä annetun tietoaineiston laatiminen oli edellyttänyt. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Verohallinnolle oli tietopyynnön johdosta syntynyt velvollisuus laatia pyydetty listaus. Pyydetyn listauksen laatimisessa ei ollut kysymys julkisuuslain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettua viranomaisen harkintavallan piiriin kuuluvasta tietoaineiston tuottamisesta pyynnöstä.

Tietopyyntö oli tehty journalistisessa tarkoituksessa. Kun lisäksi otettiin huomioon, että Verohallinto oli jo aiemmin luovuttanut tiedotusvälineelle sähköisessä muodossa nyt pyydettyä tietoaineistoa vastaavan aineiston lukuun ottamatta vastustamisoikeutta käyttäneiden henkilöiden tietoja, asiaa ei ollut aihetta palauttaa Verohallinnolle uudelleen käsiteltäväksi sen arvioimiseksi, oliko nyt pyydettyjen henkilötietojen sähköisessä muodossa tapahtuvalle antamiselle julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua edellytykset.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Verohallinnolla oli velvollisuus luovuttaa pyydetty listaus tiedotusvälineelle. Pyydettyjen tietojen luovuttaminen oli siten yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä, joka on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Yleisen tietosuoja-asetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaista vastustamisoikeutta ei voitu käyttää tällaiseen henkilötietojen käsittelyyn.

Arvioitaessa henkilötietojen suojan ja julkisia asiakirjoja koskevan tiedonsaantioikeuden merkitystä perusoikeuksina oli otettava huomioon, että kysymyksessä olevassa tietopyynnössä tarkoitettua lailla julkisiksi säädetty verotustiedot oli niitä erikseen pyydettyä joka tapauksessa luovutettava myös vastustamisoikeutta käyttäneiden henkilöiden osalta. Käsillä olevassa asiassa oli kysymys siitä, että myös

vastustamisoikeutta käyttäneiden henkilöiden osalta oli vaadittu saada vastaavat verotustiedot kuin muiden henkilöiden osalta oli jo annettu ja samalla luovutustavalla. Kysymys ei tässä tilanteessa ollut henkilötietojen suojan suhteen selaisesta perusoikeuden ydinalueen suojaamisesta, jolle olisi ollut annettava erityinen painoarvo verrattuna julkisuusperiaatteen toteutumiseen.

Julkisuuslaissa tai verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa ei ollut vastustamisoikeutta koskevaa yleisen tietosuoja-asetuksen 21 artiklaa vastaavaa säännöstä. Myöskään henkilötietojen suojan sääntelyn keskeisistä periaatteista ei voitu tehdä sellaista johtopäätöstä, että vastustamisoikeuden käyttämiselle olisi tullut antaa sellainen merkitys, että se olisi estänyt edellä selostetusta ja tietosuojalain 28 §:ssä säädetystä huolimatta tietojen luovuttamisen nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa tietopyyntö koski julkisia verotustietoja.

Tähän nähden myöskään Verohallinnon päätöksillä vastustamisoikeutta koskevien pyyntöjen hyväksymisestä ei niiden lainvoimaisuudesta huolimatta voitu katsoa olevan oikeudellista merkitystä pyydettyjen tietojen luovuttamisen edellytyksiä arvioitaessa.

Hallinto-oikeuden ja Verohallinnon päätökset oli tiedotusvälineen valituksesta kumottava ja asia oli palautettava Verohallinnolle uudelleen käsiteltäväksi pyydettyjen tietojen luovuttamiseksi tiedotusvälineelle.

Suomen perustuslaki 10 § 1 momentti ja 12 §

Tietosuojalaki 27 § 1 momentti ja 28 §

Laki viranomaisien toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 5 § 1 ja 2 momentti, 9 § 1 momentti, 13 §, 16 § 1, 2 ja 3 momentti, 17 § 1 momentti, 20 § 1 momentti, 21 § 1 momentti ja 24 § 1 momentti 32 kohta

Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta 2 §, 3 § ja 5 § 1, 2 ja 6 momentti

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta

henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) 6 artikla 1 kohta c ja e alakohta, 21 artikla 1 kohta, 85 artikla 1 ja 2 kohta ja 86 artikla

KHO:2022:149

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettely – Myöhästymismaksu – Arvonlisävero – Veroilmoituksen virheen korjaaminen – Oikaisuilmoitus – Palautettava vero – Säännöksen täsmällisyys

Yhtiö oli antanut verokaudelta 6/2018 arvonlisäveron veroilmoituksen, jossa palautukseen oikeuttavaksi arvonlisäveron määräksi oli ilmoitettu 111 395 euroa. Tämän jälkeen yhtiön antamassa ensimmäisessä oikaisuilmoituksessa palautukseen oikeuttavaksi arvonlisäveron määräksi oli ilmoitettu 1 813 359 euroa. Ilmoitettua määrää ei ollut palautettu yhtiölle, vaan Verohallinto oli pyytänyt yhtiöltä lisäselvitystä verokauden vähennettävistä arvonlisäveroista. Yhtiö oli selvityspyyntöön antamansa vastauksen liitteenä antanut toisen oikaisuilmoituksen, jossa palautuk-

seen oikeuttavaksi arvonlisäveron määräksi oli ilmoitettu 1 587 512 euroa. Toisella oikaisuilmoituksella palautukseen oikeuttavan veron määrä oli alentunut 225 847 eurolla ensimmäiseen oikaisuilmoitukseen verrattuna. Verohallinto oli määrännyt yhtiölle myöhästymismaksua kaksi prosenttia 225 847 eurosta.

Asiassa oli ratkaistava, oliko yhtiölle voitu määrätä myöhästymismaksua sen antaman arvonlisäveron toisen oikaisuilmoituksen perusteella tilanteessa, jossa yhtiöllä ei ollut todellista maksettavaa arvonlisäveroa, vaan se oli ollut edelleen oikeutettu arvonlisäveron palautukseen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että erityisesti sanktioluonteisista hallinnollisista seuraamuksista säättämistä koskeva täsmällisyysvaatimus huomioon ottaen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 36 §:n 2 momentin mukaiselle myöhästymismaksun määräämiselle yhtiölle ei ole ollut perustetta. Hallinto-oikeuden, verotuksen oikaisulautakunnan ja Verohallinnon päätökset kumottiin ja määrätty myöhästymismaksu poistettiin.

Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä 25 § 1 momentti,

35 § 1 momentti ja 2 momentti sekä 36 § 2 momentti
Suomen perustuslaki 2 § 3 momentti, 80 § 1 momentti ja 81 § 1 momentti

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2022-113

Työsopimuksen ehdot – Työsopimuksen ehtojen muuttaminen

Diaarinumero: S2021/731

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 27.10.2021 S 20/1072

Työnantaja oli yksipuolisesti muuttanut työntekijän työaikamuotoa, minkä johdosta työntekijän työpäivään lisättiin puolen tunnin pituinen palkaton ruokatauko, kun työntekijä sai aiemmin ruokaila joutuisasti työaikana. Kysymys siitä, sisältyikö työntekijän työsopimukseen sitova työaikamuotoa koskeva ehto, jota työnantajalla ei ollut oikeutta yksipuolisesti muuttaa.

Toimitus: Eevi Haaja
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki